

Uredništvo: uprava, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004
 Mesečna naročnina 18 lir, za inostranstvo 21.50 lir. — Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.394 za inserate. — Izključno zastopstvo: "Nase in" aliže in inostranstva: UPI S. A. Milano.
 Receptivov ne vnašamo.

SCLOVENECE

MAREK 1944
 10
 PETEK

Hohe Verluste der USA-Terrorflieger

Fortdauer der schweren Kämpfe bei Kriwoi Rog und Schepetowka - Neue Sowjetangriffe bei Kritschew und Orscha abgewiesen - Weiterer Bodengewinn bei unseren Gegenangriffen südwestlich Narwa

Aus dem Führerhauptquartier, 9. März, DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Während bei Kertsch mehrere Angriffe der Sowjets scheiterten, drang der Feind im Einbruchraum südwestlich Kriwoi Rog in schweren noch andauernden Kämpfen weiter vor.

In den Gewässern nordwestlich der Krim wurde ein bolschewistisches Schnellboot durch Sicherungsfahrzeuge der Kriegsmarine vernichtet.

Westlich Kirowograd blieben erneute Angriffe des Feindes erfolglos.

Im Raum von Swenigorodka, südlich Schepetowka, sowie südwestlich Jampol, setzen unsere Truppen den an zahlreichen Stellen mit starken Kräften angreifenden Bolschewisten hartnäckigen Widerstand entgegen. Dabei wurden allein in einem Korpsabschnitt 42 feindliche Panzer abgeschossen.

Westlich Kritschew traten die Sowjets mit mehreren Divisionen zum Angriff an. Sie wurden nach Bereinigung örtlicher Einbrüche verlustreich abgewiesen.

An der Autobahn Smolensk-Orscha setzte der Feind seine Durchbruchversuche fort, sie brachen abermals im Abwehrfeuer aller Waffen vor unseren Stellungen zusammen.

Südöstlich Witebsk führte ein elender Angriff trotz zähen Widerstandes und wiederholter Gegenstöße der Bolschewisten zur Bereinigung einer Einbruchsstelle aus den Kämpfen der Vortage.

Zwischen Nowel und Pleskauer See scheiterten örtliche Angriffe des Feindes.

Südwestlich Narwa gewannen unsere Gegenangriffe gegen hartnäckigen feindlichen Widerstand weiter Boden. So verslug die 20. estnische SS-Brigade unter Führung des SS-Oberführers

Augsberger zusammen mit germanischen Freiwilligen eines SS-Panzerkorps in mehrfachen Angriffskämpfen die beiden feindlichen Narwa Brückenköpfe und fügte dem Gegner hohe blutige Verluste zu. Erneute Angriffe der Sowjets wurden nach Abschuss von 14 feindlichen Panzern abgelehnt.

Im hohen Norden wiesen Truppen des Heeres und der Waffen-SS Angriffe überlegener feindlicher Kräfte ab. Ein Landungsversuch der Sowjets an der Fischer-Halbinsel wurde vereitelt.

Von der italienischen Fronten wird beiderseitige Späh- und Stosstrupptätigkeit gemeldet.

Deutsche Torpedoflugzeuge griffen in den gestrigen Abendstunden vor der Algerischen Küste ein feindliches Nachschubgeleit an. 5 Transporter mit 52.000 BRT wurden schwer beschädigt und zwei feindliche Flugzeuge über dem Geleit abgeschossen.

In der Aegäis schlugen Sicherungsfahrzeuge der Kriegsmarine bei der Insel Kos einen aus türkischen Hoheitsgewässern heraus geführten Angriff von drei britischen Schnellbooten ab und beschädigten eines der Boote so schwer, dass mit seinem Verlust zu rechnen ist.

Bei einem erneuten Angriff nordamerikanischer Bomber und Jagdverbände gegen die Reichshauptstadt in den Mittagsstunden des gestrigen Tages erlitt der Feind durch unsere Luftverteidigungskräfte wiederum schwere Verluste. In heftigen Luftkämpfen und durch Flakartillerie wurden 112 feindliche Flugzeuge, darunter 66 viermotorige Bomber, abgeschossen. Durch Bombenwürfe entstanden in einigen Stadtteilen Schäden und geringe Verluste unter der Bevölkerung.

Deutsche Flugzeuge griffen in der vergangenen Nacht Ziele in Südengland an.

125 kilometrov v šestih mesecih

Madrid, 8. marca. »Arribac spominja, da so Angloamerikanci pred šestimi meseci zaradi Badoglijevega izdajstva pristali v Salerno in od tedaj napredovali zgolj 125 km proti severu. Če bodo še nadalje napredovali s to hitrostjo, potem bodo potrebovali približno dve in pol leti, da pridejo do 600 km oddaljenega Pada. Mišljenje nekega angleškega vojaškega kritika, da je italijanska vojna za Angloamerikance kaj slaba naložitev kapitala, je vsekakor resnično. Vse pa v tej vojni v Italiji preseneča dejstvo, da Angloamerikancem navzile veliki premoči v ljudih in gradivu in olajšavam, nastalim vsled izdajstva, ni uspelo doseči kaj več proti maloštevilnim divizijam, ki so vsekakor pod svojim odličnim vodstvom dale iz sebe vse najboljše.

Angleški pritisk na bivšega kralja Petra

Stockholm, 8. marca. K nenadnemu povabilu Angležev, naj pošlje jugoslovanska begunska vlada v Kairu takoj svoje vodilne člane v London, poroča londonski dopisnik »Nya Dagligt Allehande«, da bo bržkone angleška vlada tokrat popolnoma jasno izrazila svoje stališče, ki ga delita tudi sovjetska in ameriška vlada. Če bi se kairska begunska vlada še vedno obnavljala pristati na sodelovanje s Titom, ki ga je doslej še vedno imenovala za sleparja, potem bodo bržkone sporočili bivšemu kralju Petru, da bodo zavezniki kaj težko še naprej vzdrževali odnose z njegovim vladod. Zato bodo nemara svetovali bivšemu kralju Petru, da imenuje novo vladod.

Sovjetski odgovor v poljskem vprašanju

Bern, 8. marca. Iz Londona poročajo, da je prispel Stalinov odgovor na poljsko izjavo k obmejnemu vprašanju, poslano v Moskvo. Vsebinska tega odgovora sicer še ni znana, vendar pa je jasno, da ni bila premagana mrtva točka.

V mejnem vprašanju in v vprašanju osebnosti Stalin nikakor ni popustil, kot lahko razberemo iz poročila angleške agencije. Zedinjene ameriške države in Anglija, pa nista v prid Poljske, zaradi katere je Anglija, kakor je pred petimi leti svetohlinski zatrjevala, stopila v vojno, mignila niti z mezincom, da bi pri Stalinu podprla poljske želje.

Odnosi Bolgarije s Turčijo

Tokio, 9. marca. Notranji minister Kristov je imel v mestu Vraza javen govor, na katerem je zavzel tudi stališče glede bolgarskih odnosov s Turčijo. Dejal je: »Bolgarska vlada lahko trdi, da so njeni odnosi s Turčijo odlični in prijateljski. Turški interesi se krijejo z bolgarskimi, kajti tako Turčija kot Bolgarija želita ohraniti mir na Balkanu. Javno izjavljamo, je zaključil minister, »da od Turčije ničesar ne zahtevamo in da Turčija tudi od nas ničesar ne zahteva«.

Paragvaj je priznal Argentino

Zeneva, Paragvaj je sklenil, kot javlja Reuter iz Buenos Airesa, da se bo pridružil Chileju in Boliviji, ter da bo skupno z njima nadaljeval svoje diplomatske odnose s Argentino.

Stockholm, 9. marca. Po čilskem, bolivijskem in paragvajskem priznanju Farrellovega režima v Argentini in zaradi eventualno sledečega priznanja Urugvaja se pojavljajo, kot izjavljata ameriška lista »Panama Star« in »Washington Daily Herald«, tendence, ki hočejo razbiti panameriško skupnost. Ameriško zunanje ministrstvo je zaradi nastalega položaja zelo ogorčeno.

K razdelitvi italijanske mornarice

Bukarešta, 8. marca. Romunski list »Timpuke« poudarja splošen pomen razdelitve Badoglijeve mornarice med Anglijo, Ameriko in Sovjetsko zvezo, ki jo je naznanil Roosevelt.

Razdelitev italijanske mornarice kot vojnega plena je prvi ukrep za diskvalificiranje Italije kot veselice na Sredozemlju. Izključitev Francije pri tej razdelitvi plena je znak, da ne bo delena sadov eventualne zmage zaveznikov, temveč jo bodo obravnavali kot drugorazredno državo in neke vrste angleškega satelita.

Te ugotovitve o zavezniki načrtih za bodočnost so po mnenju listov za vse narode, ki se zanimajo za bodočnost Evrope, izredno poučne. Po tej Rooseveltovi objavi o razdelitvi italijanske mornarice lahko sedaj tudi nevtralni narodi razberejo svojo usodo.

Beograd, 9. marca. Ministrski svet je sklenil, da bodo umorjenega kabinetnega šefa polkovnika Masaloviča pokopali na državne stroške.

Stockholm. Kakor javlja »Tas« je predal abesinski poslanik v Moskvi nek grb, ki ga je podaril abesinski cesar. S tem v zvezi opozarjajo, da je Moskva preje imenovala abesinskega cesarja za »zaslužnjvalca svojega naroda«.

lijon Srbov je pobitih, tisoči srbskih domov pa so uničeni.

Danes je brez ozira na vse ostale razlike v mišljenju in prepričanju dolžnost vseh srbskih patriotov, da mislijo le na eno nalogo, namreč na obrambo srbskega naroda pred komunistično poštastjo.

Visoke izgube ameriških strahovalnih letalcev

Nadaljevanje težkih bojev pri Krivem Rogu in Šepetovki - Novi sovjetski napadi zavrnjeni pri Kričevu in Orši - Nadaljnje ozemeljske pridobitve naših protinapadov jugozahodno od Narve

Führerjev glavni stan 9. marca DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Dočim se je pri Kerču izjavilo več sovjetskih napadov, je sovražnik na vdnem področju jugozahodno od Krivega Roga v težkih in še trajajočih bojih nadalje napredoval.

V vodstvu severozahodno od Krima so varovalne enice vojne mornarice potopile nek boljševiški hitri čoln.

Zahodno od Kirovgrada niso imeli ponovni sovražnikovi napadi nikakega uspeha.

Na področju pri Svenigorodki južno od Šepetovke ter jugozahodno od Jampola so se naše čete krčevito upirale na številnih mestih in z močnimi silami napadajočim boljševikom. Pri tem so samo na odseku enega armadnega zbora uničile 42 sovražnikovih oklepnikov.

Zahodno od Kričeva so napadli Sovjeti z več divizijami. Po očiscenju krajevnih vdorov smo jih zavrnili ter jim zadali velike izgube.

Na avtomobilski cesti Smolensk - Orša je sovražnik nadaljeval s svojimi poskusi, da bi prebil fronto, ki pa so se vsi še pred našimi postojankami zrušili v obrambnem ognju vsakega orožja.

Jugozahodno od Vitebska smo z lastnim napadom vkljub živavemu boljševiškem odporu in njihovim ponovnim protisunkom očistili neko vdorno mesto, ki je nastalo v bojih prejšnjih dni.

Med Nevljem in Pskovskim jezerom so se izjavili krajevni sovražni napadi.

Jugozahodno od Narve smo s protinapadi proti trdovratnemu sovražnikovemu odporu pridobili na ozemlju. Tako je 20. estonska SS brigada pod vodstvom SS višjega vodje Augsber-

gerja skupno z germanskimi prostovoljci nekega SS oklepniškega zbora razbila v večdnevnih napadalnih bojih obe sovražnikovi mostišči pri Narvi ter zadala nasprotniku visoke krvne izgube. Ponovne sovjetske napade pa je odbila ob istočasni sestrelitvi 14 sovražnikovih oklepnikov.

Na visokem severu so čete vojske in vojaške SS zavrnile napade nadmočnih sovražnih sil. Izjavile so tudi nek sovjetski izkrcevalni poskus na Ribiškem polotoku.

Z italijanskih bojišč poročajo o obojestranskem delovanju izvidniških in napadalnih čet.

Nemška torpedna letala so v večerašnjih večernih urah pred alžirsko obalo napadla neko sovražno oskrbovalno spremljavo. Pet prevoznih ladij z 52.000 tonami so težko poškodovale ter sestrelila nad spremljavo dve sovražni letali.

V Egejskem morju so varovalne enice vojne mornarice pri otoku Kosu odbile iz turških teritorialnih voda izveden napad treh britanskih hitrih čolnov. Enega so tako težko poškodovale, da lahko računamo z njegovo izgubo.

Pri ponovnem napadu severnoameriških bombniških in lovskih oddelkov na državno prestolnico v opoldanskih urah večeršnjega dne so zadale protiletalske obrambne sile sovražniku znova težke izgube. V silovitih letalskih bojih in pa s protiletalskim topništvom smo sestrelili 112 sovražnikovih letal, med njimi 66 štirimotornih bombnikov. Zaradi vrženih bomb je v nekaterih mestnih delih nastala škoda, prebivalstvo pa je imelo majhne izgube.

Nemška letala so v pretekli noči napadla cilje v južni Angliji.

Udarina moč nemških lovcev

Berlin, 9. marca. O dnevnem napadu ki so ga v sredo izvršili severnoameriški bombniški oddelki na Berlin, smo izvedeli, da so že do 23 ure istega dne potrdili sestrelitve 84 ameriških letal, med njimi 60 štirimotornih bombnikov. Pri teh začasnih številkah gre le za poročila dela pri protiletalski obrambi sodelujočih lovskih in topniških oddelkov. Z znatnim povečanjem sestrelitvenih uspehov in s tem z velikimi sovražnikovi letalskimi izgubami lahko mirno računamo.

Berlin, 9. marca. Po težkih letalskih bitkah, v katere so se spustile nemške lovke in rusijske jate dne 8. marca z napadajočimi severnoameriški bombniški oddelki že pri prihodu nad Nemčijo, zlasti na področju pri Hannoveru in Magdeburgu, so morali vračajoči se sovražni letalski valovi prestati nad Zuiderskim jezerom še novo veliko bitko. Sveži nemški letalski oddelki, ki so odločno napadli že itak močno razpršene ameriške oddelke, so jih obstreljevali iz oddaljenosti kakih 100 metrov in še manj z vsem orožjem ter jim zadali nadaljnje občutne izgube.

V poznih večernih urah prispelave vesti o sestrelitvi 84 severnoameriških letal,

med njimi 60 štirimotornih bombnikov, znova dokazujejo, da vse močno lovsko spremstvo, ki so ga imeli ameriški bombniški oddelki, ni moglo vplivati na napade nemških lovskih oddelkov, katerih cilj so še vedno ostali bombniki. Zaman je bil tudi poskus; da bi s ponovnim spreminjanjem smeri ter z velikimi ovinki proti jugovzhodu prevarili vodstvo nemške protiletalske obrambe. Sovražni oddelki so se izredno dolgo zadržali pred zunanjimi okraji prestolnice, nato so z vseh strani previdno tipali proti samemu mestu ter so se po prvem stiku s protiletalsko obrambo takoj zopet umaknili. Močnejši oddelek štirimotornih bombnikov, ki si je upal v notranje mestne oddelke, je prišel v tako hud ogenj protiletalskega topništva, da je brezicljno odvrge svoje bombe na stanovanjske predele, se nato ostro obrnil proti zapadu in zbežal.

Nemški lovski oddelki ter protiletalsko topništvo so 8. marca znova pokazali Severnoamerikancem svojo nezmoženo udarno moč. Napadali so jih na več sto kilometrov dolgi poti ter se spustili z njimi v niz težkih letalskih bojev, v katerih so imeli ameriški oddelki znova izgube, ki niso v nikakem razmerju s povzročeno škodo.

stru vichyjske vlade Pucheju. Izdajalski general Giraud, zaslisan kot priča, je izjavil v svoji izpovedi: »Sedaj vem, da so si močje v Vichju, ki dne 10. novembra 1942 niso bili ukazali francoski vojski, naj se Nemcem še naprej upira, sami vzeti čast.«
 Ta izpoved iz ust večkratnega izdajalca, ki je dvakrat prelomil svojo častno oficirsko besedo in se je napram Reuterju sam ironično imenoval za »specialista« v begu iz ujetništva in prelomu častne besede, je prav tako groteskna in označuje vse ozračje, v katerem se dogaja ta proces.

Portugalci hočejo urediti zadevo s Timorjem

Lizbona, 8. marca. Vlada je v sredo uradno objavila, da je portugalski stotnik Silva e Costa odpotval na Timor, da po naročilu portugalske vlade sestavi poročilo o sedanjem stanju v tej koloniji in o dogodkih, ki so nastali po tamošnjem izkrcanju japonskih čet. V izjavi pripominja, da gre za stare zahteve portugalske vlade, ki hoče razjasniti položaj, da zmore tako preiti k pogajanjem za ureditev Timorske zadeve.

Vichy, 9. marca. Po vesti agencije »OPI« je Nemčija odločno pripomnila k odstranitvi francoske brezposelnosti. Z zaposlitvijo francoskih delavcev v nemških obratih je uspelo zmanjšati število francoskih brezposelnih na 20 tisoč.

Antakya. Muslimanski ulomaji Indije so sklenili, da bodo praznovali 17. marca kot dan Palestine, in se pridružili protestom arabskih držav proti zadržanju Zedinjenih ameriških držav.

Drugi dnevni napad na Berlin izjalovljen

Berlin, 8. marca. Današnja letalska bitka nad severozapadnim in severnim nemškim prostorom, ki se je ponovno raztegnila do nemške prestolnice, je v ozki zvezi s ponovnim poskusom strnjene velenapada na Berlin. Ze po prvih poročilih pa moremo sklepati, da tudi danes sovražnikovi oddelki ni uspel njih namen. Nove obrambne metode, in to posebno metode protiletalskega topništva, so preprečile sovražno namero.

Oddelki nemških lovcev in rušilcev so že pri nemški meji razbili sovražne oddelke, ki so prileteli v več skupinah. Nad samim Berlinom pa je bilo pogosto videti, da so poveljniki posameznih sovražnih oddelkov skušali s svetlobnimi znamenji zbrati razpršene bombnike, da bi tako dosegli napadalno osredotočenje. V tem odločilnem trenutku pa je poseglo vmes s točnim in učinkovitim obstreljevanjem nemško protiletalsko topništvo. Z granatami, ki so eksplodirale v sredi bombniških oddelkov, je bilo se-

streljenih večje število bombnikov, obenem pa so bili s tem ostali oddelki prisiljeni odvrči brez cilja svoje bombe na zunanje okraje Berlina. Nato so razpršeni oddelki sovražnih bombnikov z največjo brzino odleteli proti zapadu.

Poveljniki lovskih letalcev poročajo, da so Severoamerikanci ponovno skušali zaščititi svoje bombnike z močnimi lovskimi silami, vendar pa so pri tem, kakor že dne 6. marca, morali utrpeti zelo občutne izgube. Ze nad področje zapadno od Hannovera je prišlo do velikih letalskih bitk, ki so se razširile do Magdeburga. Na stotine kilometrov so napadali nemški lovci v višini 7.000-9.000 m bombniške valove. Ze sedaj je ugotovljeno, da so bile severnoameriške izgube tudi pri današnjem drugem poskusu dnevnega velenapada na Berlin zelo visoke. Več tucatov štirimotornih letal in večje število eno- in dvomotornih lovcev so že našli razbitih na severnememkem ozemlju in na področju velikega Berlina.

K položaju na vzhodnem bojišču

Berlin, 8. marca. DNB. Na vsem južnem krilu vzhodnega bojišča se obrambna bitka v nezmanjšanem obsegu in srditosti nadaljuje. To velja posebno za področje pri Svenigorodki, južno od Šepetovke in severno od Proskurova. Kot meilo teh velikih bojev nam služi najbolje vest, da so boljševiški oklepniški oddelki, uporabljeni za ta napad, izgubili v zadnjih treh dneh nič manj kot 357 tankov. Sovjeti so nadalje izgubili 298 težkih motoriziranih topov in 113 havbi. Te ogromne izgube zgolj težkega orožja odgovarjajo tudi krvavim izgubam, ki so posebno visoke, ker so tudi pri tej oteznivi prisilili v boj popolnoma nezadostno izžolane prebivalce pokrajina, preje zasedeni od Nemcev.

Z Moskve so sovjetske armade, delujoče na srednjem odseku in na severnem krilu, dobile očitno zelo ostru navodila, da neglede na krvave izgube posegajo v boj. Bržkone hočejo z nadaljevanjem ali obnovitvijo napadov na srednjem odseku in na severnem krilu ovirati nemško vojno vodstvo, da bi iz teh področij poslalo ojačenja v razbremenitev nemških južnih armad, ki so v težkih bojih. Tako so ponovno močnejše oživeli boji med Berežino in Dnjeptom. Tudi na obeh straneh avtomobilske ceste Smolensk-Orša so nadaljevali boljševiki svoje velike napade s ciljem, da za vsako ceno prodrejo nemško črto.

Edina naloga srbskega naroda

Spaljakovičev govor »Don Kihotom v svobodnih jugoslov. planinah«

Beograd, 9. marca. Preko beograjskega radija je naslovil bivši zunanji minister in prejšnji srbski poslanik v Parizu dr. Miroslav Spaljakovič poslanico »Don Kihotom v svobodnih jugoslovanskih planinah«, to se pravi vojno ministru bivšega kralja Petra Draži Mihajloviču in njegovim pristajšem.

Spaljakovič je dejal, da ves svet ve, da Nemčija do leta 1941 ni bila sovražnik bivše Jugoslavije, temveč obratno

nasprotnik Anglije in boljševiške Rusije. Ti dve pa sta zahtevali od Srbov stvari, ki so bile v popolnem nasprotju z njihovimi narodnimi interesi. Zviti Albion je izkoristil neumnega generala Simoviča in »bedasto fantazijo naših Don Kihotov«. Tudi Stalinu je uspelo pripraviti srbskemu narodu isto sentjernejsko noč, kot sovjetskemu, noč, ki traja v sovjetskem rajju že 25 let. Srdovi vsega tega so sledeči, je dejal Spaljakovič: Srbstvo je razkosano, mi-

Spori v vodstvu slovenskih komunistov

Ljubljana, 9. marca. Poročali smo že, da so posamezni komunistični oddelki v nekem napetem položaju, ki večkrat preide celo v odprto in krvavo medsebojno borbo. Le dobremu poznavalcu razmer, ki vladajo v vodstvu komunistične stranke, more biti jasno, odkod ti spori in ti spopadi. Čeprav komunistično vodstvo na vse moč goče načine prikriva razkol in je celo zagrožena smrtna kazen za tistega, ki bi vesti o tem spravljal v javnosti, prihaja vendarle resnica vedno bolj na dan.

Ozadje vse te napetosti in teh spopadov je spor med Kardeljem in Kidričem. Po izpovedi raznih prebežnikov, ki so imeli možnost pogledati v notranje razmere med komunističnim vodstvom, je Boris Kidrič zrastle Kardelju že čez glavo. Zlasti gre Kardelju na živce popularnost, ki jo uživa Boris Kidrič med člani komunistične stranke zaradi svoje okrutne brezobzirnosti. Poleg tega ima Kidrič visoke vojaške ambicije, zaradi katerih se višji komunistični funkcionarji stalno pritožujejo in se čutijo ogrožene. Ker se Kidrič ne počuti preveč varnega spriču svoje nenasilne častihlepčnosti, je že začel pred časom tajno organizirati po komunističnih oddelkih svoje pristaje proti Kardelju. To mu toliko lažje uspeva, ker je Kardelj med maso komunistov bolj malo znan in že zaradi svoje neznanosti in pohabljenosti zunanosti nepopularen. Na zunanji hlini Kidrič največje predanost voditelju slovenskega komunizma kar dobro kaže tudi njegov govor na komunističnem zborovanju v Crnomlju, kjer je proslavljal Kardelja kot slovenskega narodnega voditelja, na skrivaj pa mrzlično organizira svojo stranko in pripravlja prevrat.

Kidrič tudi ne more pozabiti, da je Kardelj že pred vojno na svojem povratku iz Moskve na tajnem sestanku

komunističnega vodstva napadel Stalina zaradi proslulih moskovskih procesov ter s tem dokazal svojo nepravovernost. Sestanek je bil v nekem ljubljanskem zavodu za časa znanih trokističnih procesov, taktar, ko je bila Ljudska fronta v največjem razmahu. Na sestanku je Kardelj ostro obsodil Stalinovo politiko kot škodljivo za mednarodni komunizem. Sedaj uporablja Kidrič to kot enega svojih dokazov proti Kardelju in ščuva komuniste proti sedanjemu vodstvu. Na drugi strani pa je znano, da Kidrič vedno bolj izgublja zaupanje svojih nadrejenih, zlasti Kardelja, in je tako že zaradi tega primoran, da išče radikalne rešitve spora.

Prebežniki, ki so informirani o notranjih razmerah med komunisti, vedo povedati, da Kardelj komaj čaka ugodne prilike in ugodnega povoda, da bi se znesel nad Kidričem in ga ugonobil. Za sedaj se čuti še dovolj močnega, da to izvede, boji pa se popularnosti, ki jo Kidrič uživa med komunističnimi veterani. Tako se zdi, da se bo ta spor še nadaljeval, razen ako ima Kidrič že tako močno razpredene mreže, da bo skušal Kardelja prehiteti. Prebežniki vedo tudi povedati, da se je Kidrič že zavaroval za ta primer tudi pri vodstvu Kominterne, ki bo priznala izvršeno dejstvo, čeprav se sedaj z vso svojo avtoriteto podpira Kardeljevo linijo. Kardelj je namreč zastopnik Kominterne za celo področje bivše Jugoslavije. Vodstvo Kominterne mu zameri zlasti to, da se komunizem ni mogel razviti v Srbiji in da Kardelj ni mogel preprečiti narodnega odpora na Slovenskem.

Kidrič očita tudi Kardelju, da je njegova zasnova revolucije preveč navihna in preprosta in da še vse preveč sloni na sistemu nekdanjega razbojni-

škega komunizma. Celó tako daleč gre, da razširja med svojimi pristaji trditve, da je Kardelj tajno zvezan s »protirevolucionarno reakcijo«, ki da mu je že jamčila za celo kožo, če polagoma spelje revolucijo v polom.

Kidriču daje pobude tudi buržujska plast med komunisti, ki se čuti pod Kardeljevo diktaturo silno zastopljena in v preganjanu, v Kidriču pa vidi nekakega svojega človeka, ki bo znal ustreči njenim zahtevam in preusmeriti dosedanjo linijo komunizma. Ker je

Za pravično porazdelitev zalog vina

Jutri, v petek, je zadnji dan, ko morajo vinski trgovci, gostilničarji in sploh vsi, ki se bavijo s prodajo vina, prijaviti svoje zaloge. Ti podjetniki so po večini že dobili pri svojem sindikatu posebne listine, ki jih izpolnjujejo. Predpisano je namreč, da morajo navesti stanje z dnem 10. marca. S tem pa se ni rešeno, da bo prodaja vina takoj racionirana ali na kakšne drug način preurejena.

Zanimiva so zato razna uganbanja ljubljancem in pa njihovi komentariji k sedanjemu popisovanju vinskih zalog. Ze vso zimo je Ljubljana namreč v nekakšni vinski krizi, ki so jo zakrivil trije nepotrební vzroki: prvič nedovoljena spekulacija, drugič otežkočena dobava in tretjič tudi ropanje in strahovanje komunističnih tolovajev po Goriškem, Vipavskem in Istri, kjer so sedaj glavni viri vina za Ljubljano. Takoj lani po 8. septembru, še bolj pa pokončani trgatvi, so odhiteli mnogi ljubljanski trgovci na Primorsko ter tam nakupili znatne količine vina, ki so ga tudi srečno pripeljali v Ljubljano. Kljub ostri kontroli oblasti, je bil njihov dobiček pogosto pravo ogromen. Vino so tam kupili po 10 lir na debelo, v Ljubljani pa so ga prodajali po 30 lir in seveda še slabše kakovosti kakor je bilo kupljeno. Kljub večjim stroškom pri prevozu tako velika razlika med kupno in prodajno ceno ni bila upravičena. Pozneje so bile te cene nekoliko omiljene, pričela pa se je zopet divja spekulacija, ko se je zvedelo, da so komunistični tolovaji nekaterim ljubljanskim kupecem vino na Goriškem zaplenili. Toda to so bile le izjeme, večini kupecv so je le posrečilo spraviti vino v Ljubljano. Nekatera podjetja so se založila z vinom za daljšo dobo, kar za celo leto naprej. Pa kljub temu se je razbohotila spekulacija. Tako so nekateri pričeli točiti le črno vino, ker je bila fakturna cena belemu nižja in so računali, da se bo dvignila. Večina gostilničarjev je sploh uknila točenje vina čez ulice. Udarene so bile zato predvsem družine, bolniki in pa oni trezni pivci, ki pač ne hodijo v gostilno ter so vajeni svojo količino vina popiti doma in v miru. V zadregi so se znašle tudi mnoge stare in ugledne ljubljanske gostilne, ki so bile naenkrat brez vina, čeprav bi

zlasti ljubljanska buržuazija med komunističnimi elementi močno zastopana, ima v tem oziru Kidrič močne karte proti Kardelju, ki je bil že od nekdaj na glasu kot oskršenec sovražnik intelektualcev in meščanstva.

Spor in zagriženo podtalno borbo med obema komunističnima poglavarjema bi mogla mirno rešiti samo Kominterna, toda kakor se je moglo zvedeti iz kroga Kidričevih pristajev, bo ta prepustila vso stvar razvoju in se bo postavila na stališče dovršenega dejstva. Tako se nam obetajo v bližnji bodočnosti še zanimivi dogodki, ki utegnejo dosejati razvoj komunističnega banditstva pri nas v marsičem spremeniti.

-r-

rade postregle vsaj stalnim gostom. Na drugi strani pa so se mogli notorični alkoholiki in pa seveda bogatejši sloji preskrbeti z vinom kolikor in kjer so mogli.

Vse to je dovedlo do pravega veržništva z vinom in tudi do draženja. Sedaj, ko se vrši popisovanje vina, se širi divja agitacija, ki je v zvezi s spekulacijo, češ da bo vina zmanjkalo, da bo zaplenjeno le za gotove sloje prebivalstva itd. Opaziti je bilo tudi prefriganó draženje vina. Tisto vino, ki je bilo pred kratkim še po 25 lir liter, je kar naenkrat izgignilo iz prometa, pojavilo pa se je

Prijavni obrazci za nakazilo kuriva

Pokrajinski gospodarski svet je danes razdelil med vse trgovce s kurivom obrazce za prijavo domačinstev za nakazilo kuriva od 1. aprila 1944 do 31. marca 1945. Glavarji družin se opozarjajo, da pri svojem stalnem dobavitelju kuriva takoj dvignejo prijavno tiskovino ter jo v smislu navodil, ki so natiskana na hrbtni strani, točno izpolnijo in nato oddajo onemu trgovcu, ki so ga označili na prijavi kot svojega stalnega dobavitelja. Cena tiskovine je 1 lira. Za vsako stanovanje se izpolni samo ena tiskovina ter je v njej navesti vse stanovalce, ki se nahajajo v dotičnem stanovanju z označbo razmerja do glavnega najemnika. V interesu strank je, da izpolnijo vse rubrike točno in razločno posebno glede označbe ulice, hišne številke in nadstropja, v katerem se nahaja stanovanje, na katero se prijava nanaša. Izpolnjeno prijavo morajo v roku treh dni vrniti svojemu trgovcu. Najsrajnejši rok za oddajo prijave je 15. marec 1944. Trgovec potrdi prevzem prijave in je to potrdilo treba dobro shraniti za primer poznejših reklamacij, ker se reklamacije brez potrdil ne bodo vpoštevale. Pooblaščení trgovci s kurivom so naslednji:

Bartl Hinko, Rožna dolina IV/14. Bartol Anton, Podmilščakova 18. Bezek-Sušteršič, Janševa ulica. Cebin Dominik, Wolfova ulca 3. Goli Jakob, Trnovski pristan 1. Gombač Lija, Gledališka ul. 14. »Gorivo« A. Jeranič ml., Karlovska c. 8. Janežič L., Orlova c. 11. Jehart Franc, Linhartova 16. Jeločnik Viktor, Rožna dolina V/2. Jeranič Alojzij st., Karlovska c. 8. Jereb Rudolf, Campova ulica 8. Kačič Franja, Celovška c. 67. Krže-Siard St., Trnovski pristan 12. Kržič Franc, Frankopanska ul. 8. Kunčič S., Sv. Petra c. 45. Kurivo d. z o. z., Bleiweisova (Tyrševa) 33. Marenče Stanko, Dolenjska c. More Emil, Smartinska c. 11.

drugo, slabše, toda po 30 lir. Podjetje je moglo pač dokazati, da je kupilo količino slabega vina po višji ceni, zato pa je boljše vino, ki bi ga moralo prodajati cenejše, skrilo. Sedaj je kar naenkrat dovolj belega vina, čeprav ga je še pred 14 dnevi manjkalo.

Zato je prav, da je prišel sedaj popis vina in ljubljanci upajo, da bo vendar enkrat konec brezvestne spekulacije z vinom. Tako kakor recimo za Francoza in Italijana, tako je tudi za Slovenca vino, ako je zmerno uživano, življenjska potreščina. Vino sicer nima hranilne in redline moči, pač pri njihaja kot živilo toliko v poštev, da pri srednje dobri ali slabi prehrani preprečuje v človeškem telesu prehitro potrošnje maščobe, ki jo človeško telo dobiva iz drugih živil. V sedanjih časih je malica kosa kruha in kozarca vina človeku toliko več vredna kakor prej, ko je bilo drugega prigrizka dovolj. Za nekatere bolnike, ki so sedaj brez vina, pa je vino pogosto življenjskega pomena. Ni nam znano, kaj se bo šlo ukrenilo, vendar je gotovo, da bo ogromna večina ljubljancem prav gotovo pozdravila pravično porazdelitev zalog vina med male prodajalce in med konzumente in seveda v zvezi s tem tudi pravično regulacijo cen, ki ne bodo izpostavljene več tako divji spekulaciji. Ni res, da ima Ljubljana premalo zalog vina, temveč jih ima dovolj za nekaj mesecev in še se bodo izpolnile.

Oražen Martin, Stožice 129. Podobnik Vinko, Tržaška c. 16. Pogačnik I., Bohoričeva 5. Prelesnik Jože, Janševa ul. 2. Prometni zavod za premog, Miklošičeva c. 15. Putrč A., Dolenjska c. 6. Rehberger Franc, Rožna dolina VII/35. Resman Alojzij, Rimska c. 21. Scagnetti Fr., Metelkova 19. Schumi Iv., Dolenjska c. Unger Franc, Tržaška c. 5. Vrhunc Ivanka, Bohoričeva 25. Vrtačnik Franc, Jenkova 7. Zivec Marija, Rimska c. 17.

Poleg navedenih trgovcev prodajajo kurivo izključno svojim članom naslednje zadržge: Nabavljalna združga državnih uslužbencev, Vodnikov trg 5. Železničarska nabavljalna združga. Gospodarska združga, Bleiweisova (Tyrševa) c. 29. Nabavljalna združga poštnih nameščencev.

Iz Trsta

V Trstu so umrli: Marija Skrivanič in Rudolf Godina.

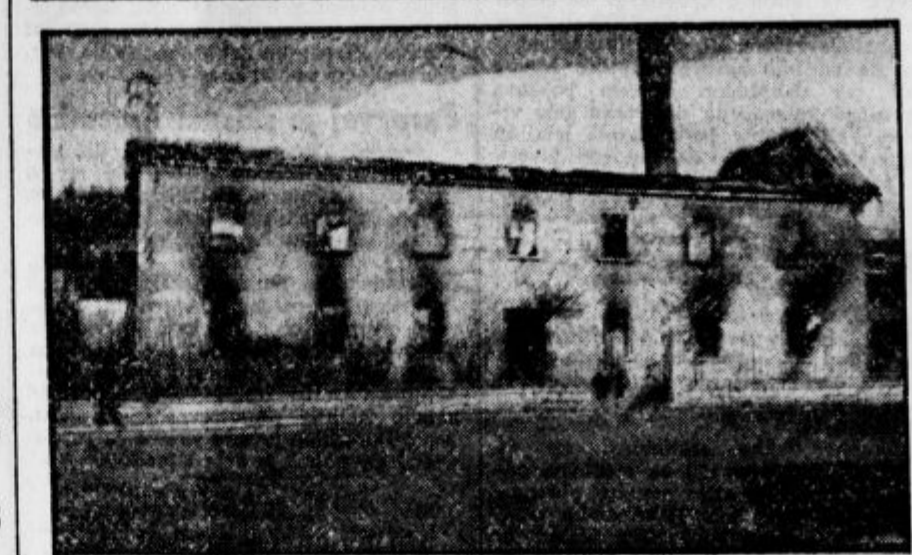
Šest ranjenih pri eksploziji bombe. V torko popoldne je 6-letni Erminio Colonna, stanujoč v ulici Moreri 45 v bližini svojega doma našel na cesti ročno bombó, katero je brenil, da bi daleč odletela. A v hipu, ko se je to dotaknil z nogo, je eksplodirala in mu razmesarila desno nogo. Poleg njega pa je bilo ranjenih še drugih šest, in sicer 9-letna Nives Ferdoglia je bila ranjena v desno nogo, levo roko in po obrazu, 5-letna Lucija Battistoni je dobila rano v desno koleno, 7-letni Livij Pregare v desno roko, 7-letni Sergij Mlek v desno koleno, 30-letna Ivana Vižintin v levo koleno. Ranjence je na mestu pregledal dr. Janovič od Rdečega križa, nakar so bili prepeljani na kirurški oddelek tržaške bolnišnice.

Iz Gorice

Skrivnosten umor v Gorici. V ponedeljek zvečer so v ulici Baiaumonti 6 v njegovem stanovanju našli umorjenega Decima Morandinja. Truplo je najprej našlo dekle iz bližnje gostilne, ki je prišlo po prazno posodo, v kateri mu je prineslo malo prej večerjo. Na sencih mu je zevala široka rana in je policija ugotovila, da je bil ubit s strelom iz samokresa večjega kalibra. Okoliščine umora sicer niso znane, vendar pa sklepajo, da je bil Morandini ubit zato, da bi se morilec polastil njegovega denarja, katerega je pokojni tisto jutro dvignil. V zvezi s tem je morda tudi ženska, ki je okrog sedmih zvečer prišla iz hiše, kjer je Morandini stanoval in se približala moškemu, ki jo je v bližini pričakoval. Poleg trupla so našli rokavico, ki po vsej verjetnosti ni bila umorjenčeva.

Ali za narod proti komunizmu ali s komunizmom — proti narodu: to je danes vprašanje. Kdor je za narod, bo podpisal narodno spomenico proti komunističnim zločinstvom!

Izšel je
CODEX IURIS CANONICI
ZAKONIK
CERKVENEGA PRAVA
Prevedel in z novimi odloki priredil dr. Alojzij Odar. — XXXII — 1051 strani. Cena elegantno vezani knjigi 220 lir. Do 30. marca 1944 znižana cena 220 lir. — Ljudska knjigarna v Ljubljani.

Razvaline šole na Rakeku, ki so jo v svojem uničevalnem besu zažgali komunisti

Turška notranje politična vprašanja

Anatolska agencija je objavila več podrobnosti iz govora turškega finančnega ministra Fuada Agrarija o novem turškem proračunu, ki bo stopil v veljavo dne 1. junija t. l. Novi turški državni proračun je sestavljen iz rednega in izrednega proračuna, od katerih predvideva vsak po 547.537.725 turških funtov dohodkov in ravno toliko izdatkov ter je za 60.556.376 turških funtov višji od sedanjega proračuna. Zvišanje proračunskih izdatkov so zahtevali povečani izdatki za državno obrambo, kmetijstvo, zdravstvo in šolstvo. Po izdatkih je seveda na prvem mestu postavka za državno obrambo z zneskom 140 milijonov turških funtov. Razen tega so pa še za državno obrambo predvideni visoki zneski v izrednih izdatkih. Za šolstvo je določen kredit 20 milijonov, za železnice 25 milijonov in za zdravstvo 20 milijonov turških funtov.

Finančni minister je v svojem poročilu posebno naglašal, da je novi turški proračun popolnoma uravnotežen ter da vlada za pokritje predvidenih izdatkov ne bo prisiljena uvajati novih davkov. Precejšnje viře za pokritje izdatkov bosta dala tudi dva zakona, ki sta jih predložila pristojna resorna ministar. Prvi zakon predvideva obdavčitev neporočenih moških in žensk. Po tem zakonu bodo obdavčeni vsi neporočeni moški od odslužene vojaške službe do 45. leta starosti, ženske pa od dopolnjenega 17. leta do 45. leta. Izvzeti so samo kmetje, kakor tudi vdovci in vdove, ki morajo vzdrževati svoje otroke ali starše in se zaradi gmutnih razmer ne morejo vnovič poročiti. Davek na neporočene znaša 10 odstotkov dosedanje obdavčitve. Zakon o pozakonitvi otrok pa znova načena reševanje najtežjega turškega notranjopolitičnega vprašanja. Ko je pričel Kemal Ata Turk reformirati sedanjo Turčijo po evropskem vzoru, je med drugimi reformami uvedel v Turčiji tudi enoženstvo ter odpravil mnogoženstvo. O odpravi mnogoženstva je bil izdan poseben zakon, katerega se pričeli takoj izvajati po vsej Turčiji. Kljub temu pa še do danes v Turčiji

niso mogli povsem odpraviti mnogoženstva. Posebno ne med kmečkim ljudstvom v Anatoliji, kjer si še danes kmet raje vzame še drugo in celo tretjo ženo, samo da mu ni treba najemati ali plačevati dekel. Zakon o odpravi mnogoženstva v Turčiji pa otrok, rojenih iz mnogoženjskih zakonov, ne priznava za zakonite. O pozakonitvi teh otrok je bil izdan že leta 1933 poseben zakon, ki je še poostrel določila o odpravi mnogoženstva ter predvideva občutne kazni za prekrške ter zakonske odredbe. Kljub temu pa tudi še potem v Turčiji niso mogli povsem zatreti mnogoženstva ter obstoja še danes. Ta problem je sedaj načela znova turška vlada ter je izdala nov zakon o pozakonitvi vseh otrok, ki so bili rojeni po letu 1933 iz mnogoženjskih zakonov. Takih otrok je danes v Turčiji okoli 1 milijon. Te otroke bodo sedaj pozakonili. Za pozakonitev so pa določene visoke takse. Na ta način namerava turška vlada znova pritisniti na podeželsko ljudstvo, da bo še v večji meri opuščalo mnogoženstvo ter si ustvarjalo družine samo z eno ženo, na drugi strani bo pa državna blagajna prišla do lepih dohodkov.

Pri reševanju tega problema postopa turška vlada zelo previdno, ker bi z striktnim izvajanjem vseh zakonskih predpisov o takojšnji odpravi mnogoženstva dosegla še manjše uspehe. Zato turški parlamentarci sami izjavljajo, da bo morala preteči še daljša doba, preden se bo ta turški notranjopolitični problem povsem rešil tako, kakor je rešen povsod drugod v svetu in kakor ga hoče rešiti tudi sama turška vlada ter ženi dati tisto dostojanstvo, ki ga kot mati mora zavzemati tako v družini, kakor tudi v javnosti.

Ne čakajte zadnjih dni. Zberite primerna darila za ložice in ložite že danes, dokler je še izbira, pri tvrdki JUGOPATENT, Gosposvetska 1-3 (Zraven Železine Stupice)

Berite knjizico
POZOR — STRUP!
Cena ena lira.

Izraelove mreže nad svetom

Na vseh koncih sveta so besede svoboda, enakost in bratstvo vabile v naše vrste cele legije ljudi, ki so vzhiteno nosili našo zastavo. Med tem niso bile te besede nič drugega kot črvi, ki so glodali blagostanje gojev (nejudov), uničevale povsod mir, red in solidarnost ter rušile temelje gojevskih držav.

Pomen francoske revolucije navajajo protokoli v poglavju III-17: »Spomnite se francoske revolucije, ki smo ji dali ime »veliká«. Skrivnosti njene priprave so nam bile dobro znane; ona je delo naših rok. Od tedaj naprej vodimo narode iz enega razočaranja do drugega.«

Skozi 5 generacij je bilo to zgodovinarjem neznano, vsaj v šoli se nismo tega učili. Sionski protokoli odgrnejo zavese in vsa zgodovina, počenši od 17. stoletja, se nam pokaže v čisto drugi luči.

Na osnovi idej francoske revolucije so Judje dosegli enakopravnost z ostalimi narodi in emancipacijo. Predlog za emancipacijo so sprožili bogati in vplivni Judje, sestavili so ga in predložili po njih nasvetu — nejudje (Wiljem Dohm), podpirlali so ga

vodilni francoski revolucionarji kot Mirabeau, ki je bil do vratu zadolžen pri — Judih. Če se povrnome s francoske revolucije preko ruske na naše domače razmere in domačo revolucijo, veljajo še vedno besede iz protokolov I/18, ki pravijo: »Svoboda, enakost in bratstvo, te besede so bile že tolikokrat ponavljane od nezavednih papagajev, ki so se ujeli na to vabo in ki so s tem porušili resnične vrednote, resnično osebno svobodo.« — Pri nas je geslo le modernizirano in naši papagajji pravijo: »Svoboda narodu — smrt fašizmu.«

Kako sodijo bistroumni Judje o svobodi, vidimo iz naslednjih izrekov: »Navidezno izobraženi nejudovski razumniki niso razumeli abstraktnosti izrečenih besedi, niso opazili protislovja njihovega pomena in tega, da so ti pojmi v protislovju. Niso ugotovili, da ni enakosti v naravi in da zato tudi ne more biti v njej svobode, ker je narava sama ustvarila neenakost v razumu, značaju, zmognosti, in da je narava sama podrejena gotovim zakonom.« (I/19).

»Politična svoboda je ideja in ne dejstvo. Kadar je potrebno, je treba

Medtem ko je judovstvo v sredi devetnajstega stoletja organiziralo proletariát za revolucijske namene, je istočasno bilo najbolj vneti propagandist evolucijske teorije, ki pravi, da se je človek razvil iz opice; s pomočjo prvega je hotelo pognati v razsulo evropske narode, s pomočjo drugega pa jim odvzeti duhovno samozavest in jih ponižati na stopnjo višje razvite živali.

znati to idejo izrabití kot idejno vabo in pritegniti v svojo stranko narodne plasti... Ta naloga je tem lažja, če se je nasprotnik sam zastrupil z idejo

svobode s tako zvanim liberalizmom (I/2).

»Ideja svobode je neizvedljiva, ker je nihče ne zna izkoristiti v pravi meri. Če le za kratek čas prepustite ljudstvo oblasti, se pretvori v anarhijo. Od tega trenutka dalje nastanejo medsebojni prepripi, ki privedejo do socialnih bojov, v katerih države zagorijo v plamenih...«

»Beseda »svoboda« vodi človeško družbo k uporabi proti sleherni oblasti, celo proti božji in naravni... Zaradi tega bomo to besedo črtali iz človeškega slovarja, čim dosežemo oblast. Kajti svoboda je simbol živalske moči, ki spreminja ljudi v krvoločne zverine. Res je, da te živali zaspijo vselej, kadar se napijejo krvi, in jih ni težko tedaj zvezati z železno verigo. Toda — ne spijo in se borijo, če jim ne daste krvi« (p. III/21).

Svoboda preživi vsaka nekoliko stopenj. Prvi dnevi so dnevi slepca, ki se vrže enkrat na desno, enkrat na levo. Druga stopnja je demagogija, ki rodi anarhijo in privede neizogibno v III. stopnjo k despotizmu (IV/1).

»Da bi svoboda dokončno razkrojila in zrušila družbo gojev, je treba dati industriji spekulativno podlago!« (IV/4).

Iz te svobode je nastal oni boj, ki ga je Zid predvideval za časa francoske revolucije: boj med delodajalcem

in delojemalcem, med kapitalom in delom, med kapitalisti in proletariatom. Kjer vlada popolna svoboda, kjer ni nikakih višjih, npravnih zakonov, tam sme vsakdo izkoriščati, grabiti in ropati, kolikor more. Kapitalist po svoje, z izžemanjem, delavce po svoje, z revolucijo, v kateri se mu dovoli n. pr. tridnevno ropanje, kot ga je dovolil v svojem razglasu Kardelj našim Dakijem.

Take razmere pričakuje Jud in piše v protokoli XVII/5: »Svoboda vesti je že povsod javno priznana. Iz tega sklepamo, da nas loči samo še nekaj let od trenutka, ko se bo krščanski svetovni nazor popolnoma zrušil. Z ostalimi verami bomo hitreje opravili.«

Jud ne zanika vrednosti svobode, nasprotno, on jo ceni in dopušča pod nekimi pogoji, kot sledi:

»Svoboda bi mogla biti tudi neškodljiva za blagostanje narodov, če bi se opirala na načela vere v Boga, na bratstvo med ljudmi, brez one ideje o enakosti, ker je enakost v protislovju z zakoni narave, ki zahtevajo neko podrejenost« (IV/3).

Te jasne besede sionskih protokolov so najboljši dokaz, koliko je vredna za človeško družbo vera v Boga. Če je hotel Jud zaslužiti narode, jim je moral najprej razkriti temelje njih svobode, načela vere v Boga.

Naša umetnost in Zimska pomoč

Publist in kulturni urednik »Jurica G. Božidar Borko« je v radiu govoril v okviru predavanj Zimske pomoči o temi »Umetnost in Zimska pomoč«.

Velikodušno razumevanje, ki ga je pokazal predsednik pokrajinske uprave G. general Rupnik za sedanj položaj slovenskih upodabljalnih umetnikov ko jim je v okviru Zimske pomoči priskočil na pomoč, je posebno razveseljivo dejstvo v slovenski kulturni kroniki. Njegov pomen ni samo v gmotnem, marveč zlasti v moralnem učinku. V najtežjih trenutkih slovenske zgodovine so je organizirala naša največja socialno-dobrodela samopomoč. In gled, tudi umetniki, stvarjalci navidezno najmanj »potrebne« vrednote, niso bili pozabljeni!

Ta je moralno pomenljiva gesta, ki živo kontrastira s tistim plonkim pojmovanjem o umetnosti, kakor ga opažamo pri materialistih, pojmovanju, ki ga označuje zgolj mrzlo razumsko gledanje, utilitarno vrednotenje in svobodni stvarjalnosti nasprotujoče težnje po tendenci. Delo umetnikov — in ne samo upodabljalnih, marveč vseh, ki služijo s umetnostjo modricam — pa ni zdajnje Marxove družbene nastave, ni neke vrste luksusa, življenjski prevleček, ki ustreza časom izobilja in ugod'a, ali pa samo sredstvo, ki lahko služi določenemu boju — in propagandnemu smotru, marveč je vdana in zvesta služba narodu, prisluškovanje utripom njegovega srca, globom njegove duše. Umetnost je velika moralna sila, ki življenje dviga in oplešuje, je nepoprečljivo duhovno gibalno središče narodnega in ljudskega občestva, varovalka njegovih izročil in obenem merilo narodnega razvoja in kulturne rasti.

Prav zaradi tega, ker umetnost ni samo stvarjalna estetskih vrednot, marveč še zaradi svojega globoko človeškega in s tem tudi narodnega bistva dragega vir moralnih energij, je narodu potrebna. A nič manj ni potrebno umetniku ljudstvu. Samo od njega dobiva svoje najbolj rodovitne navdihe, samo tedaj, če s njim živi, ustvarja, veruje, trpi in se veseli, ustvarja dela, ki izvršujejo v umetnikovem občestvu vzvišeno poslanstvo prave umetnosti. Samo po tej poti se umetnik rešuje pred nevarnostjo tiste izrojene, zlagane, zgolj meščanske ali zgolj proletarske lažumetnosti, ki nj zakoreninjena v tleh višje življenjske resničnosti, marveč v družabni modi, ali pa mednarodnih dobrinah in vsiljivih tendencah, ki so sorodne Cankarjevi »Tuji učnosti«.

Ni mogoče, da bi po sedanjih pretresljivih iskušnjah slovenskega ljudstva, po njegovem ogroženem boju zoper komunistično zaroto, ki sega po vsaj njegovih tišočletnih duhovnih formah, ki samim temeljem njegove kulture in narodne biti, na nastopili v slovenski umetnosti globok prerod. Že sedaj odpada vsak, kar nima v sebi resnične življenjske sile, duhovne pomembnosti, etične resnosti, vse kar je bilo narejeno po tujih modnih vzorih, ali prikrojeno po raznih »socialnih naročilih«, ki so jih dajale pri nas revolucionarno namerjene ideološke skupine, ko so pripravljale astev, ki jo na veliko žanje smrti in dimu požarov. Iz krvi in solza slovenskega ljudstva, iz vsega, kar dandanes naš narod doživlja, mora umetnost izoblikovati nove, žive, neizgubne vrtnice moralnih energij, ki bodo pomagale narodu zaceliti njegove rane.

Tako spreminjanje ljudskega trpljenja v umetniško stvaritev, taka pozorna služba ljudstvu in njegovi večni volji do življenja je mogoča samo tedaj, kadar umetnikov stvarjalni duh res utripa v istem ritmu s samim srcem naroda, s vsemi njegovimi boli in bolečinami. Taka umetnost pa ne more pogrešati spoznav, ki jih je veliki Pascal imenoval srčne resnice in jih postavil v isto vrsto s spoznavami kritičnega uma. Samopašen um, razširjen v tehniko in socialno-ekonomsko organizacijo, le prehitro zavrtje resnice srca, da tem bolj povzdigne svoje mrzle spoznave, svoje večkrat satansko logiko in prečudno oboževanje stvari in njenih mehaničnih zakonov. In v sedanjem heroično velikem času vemo bolj kot kdaj prej, da je naša rešitev samo v vrnitvi k nekaterim stariim, preprostim resnicam, tistim, ki jih komunistem, ta na »značilnejša« stvaritev mrzlega uma in materialističnega oboževanja tvorne narave, tako trdovratno zanikuje. So to resnice, ki jih daje človeku samo srčna kultura.

Vrtnice k družbeni solidarnosti, vrtnice k moralnemu smislu umetnostnega snovanja in vrtnice k srčni kulturi — to je troje zahtev, ki nam jih vsiljuje izkušnje današnjih dni. In prav v tem znamenju je zrasla Zimska pomoč naravnost iz trpljenja, bede in žalosti slovenskega ljudstva, iz pogleda na njegove razdejane vase, opustošena polja in razdrta družine. Zrasla je kot glas srca in kile pravice, ki ponavljata tudi v viharju sedanjih dni večno veljavno evanجيلsko resnico, da bodo samo usmiljeni usmiljenje dosegli.

Novi grobovi

† Ivan Oblak, 8. marca je umrl v Ljubljani posestnik, trgovec in gostilničar Ivan Oblak. Rajni leži na mrtvaškem odru na Zalah, v kapelici sv. Nikolaja. Na zadnji poti pa ga bodo spremili njegovi dragi, številni prijatelji in znanci v petek ob pol petih popoldne izpred viške cerkve na pokopališče na Viču. Sveta maša zadušnica bo v ponedeljek 13. marca ob osmih v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

† Andrej Zorman. V Ljubljani je umrl trgovec Andrej Zorman. Blagega rajnega bodo pokopali v petek ob dveh popoldne iz kapele sv. Frančiška na Zalah.

† Alojzija Beyer roj. Koprivec, vdova gimn. ravnateljca, je umrla. Pogreb bo v petek ob pol 3 popoldne z Zal, iz kapele sv. Andreja k Sv. Križu.

Naj rajnim sveči večna luč, vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje.

Zgodovinski paberki

10. sušca:

1601. leta so po nalogu reformacijske komisije lutrovske »sinagoge« v Begunjah, ki je prej služila za hlev in vinski klet s smodnikom razstrelili in slednjic žaljali. Smodnik je zid in kamne, gotovo štiri stote težke raznesel na vse strani in bi bil skoraj poškodoval bližnje cerkev Sv. Urha. Navzočih je bil okoli 250 ljudi, pa se ni nikomur nič žalega zgodilo. Drugi dan je škof Tomaž Hren pridigoval v Radovljici in potem zasliševal meščanstvo. Vsi so prisegli pokorščino. Tako so reformacijske komisije deloma z energičnim nastopom deloma s poučevanjem zapeljanih pregnale s slovenske zemlje tujo miselnost, ki nas je grozila versko razcepiti.

1788. leta je umrl v Ljubljani homilet Basar Jernej, rojen 1683. leta v Škofji

Loki. Humaniora in filozofija je študiral menda v Ljubljani, teologijo vsaj do baklavreata na Dunaju. Po ordinaciji je deloval osem let kot dušni pastir, med drugim je bil nekaj časa tudi v Mengu-L. 1718. je stopil k jezuitom, prišel 1726 v ljubljanski samostan, bival pa vsaj nekaj časa menda tudi v Dobri vasi ali v Celovcu. Redu je služil v najrazličnejših panogah, zlasti kot vodja duhovnih vaj za laike, predsednik bratovščine trpegega Kristusa, slovenski pridigar in pisatelj. Njegov sloves se je razširil do Belgije in Poljske, od koder so ga povpraševali za svet, šteli so ga med tri najboljšje govornike taktarne Avstrije. V ljubljanskem samostanu je deloval v času, ko so začeli jezuiti po stoletnem zastoju vnovič resno misliti na pomoč tiskane slovenske besede. Basar je bil v tej dobi prvi jezuit, ki mu je bilo zopet od zviških naloženo v kranjskem jeziku ene bukve popisati. Iadal je zbirko pridig, s katero je hotel dati 52 novih slovenskih obrazcev za nedeljske govore ter omisliti obenem razumljiv kažipot onim, ki so hoteli delati duhovne vaje, a so umeli samo slovensko. Bratovščina sv. Ignacija za duhovne vaje v Dobri vasi, na katero je pri tem zlasti mislil, je bila po njegovi zaslugi tretja bratovščina na Slovenskem, ki je dobila svoj slovenski tekst. Zbirka predstavlja nov tip slovenske pridige, z logično razdeljeno in podprto razlago evanجيلskega in eksercijskega teksta skuša vplivati tudi na razum. Izmed slovenskih knjig je uporabljal vsaj Dalmatina in lekcijonar, vendar ni imel za potrebno, da bi njun jezik in pravopis dosledno posnemal. V jeziku se nahajajo poleg elementov literarnega jezika novi elementi pisateljeve rodne gorenjske, v pisavi poleg upoštevanja pravil, posnetih iz biblije, mnoge odstranitve, ki se jih je zavedal in nanje tudi opozarjal.

Za današnji dan

Koledar

Petek, 10. sušca: 40 mučenov; Makarij, škof; Atala, opat, Kodrat, mučenec.

Luzina sprememba: 10. sušca ščip ob 1,23. Harschal napoveduje mrlo vreme, če ni juga.

Sobota, 11. sušca: Sofronij, škof; Kristof Mil., spoznavalec; Evlogij, škof in muč.

Dramsko gledališče

Zaprto.

Operno gledališče

Zaprto.

Kino Matica

»Sola ljubeni«. Predstave ob 15, 17 in 19.

Kino Union

»Pravica mladine«. — Ob 16 in 19.15.

Kino Sloga

»Usoda«. ob 15, 17, 19.

Lekarniška služba

Nočno dežurno službo imajo lekarnar: dr. Piccoli, Bleiweislova c. 6, mr. Hočvar, Celovška cesta 62 in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

Dramsko gledališče

Petek, 10. marca: Zaprto.

Sobota, 11. marca, ob 18: »Namisljeni bolnik«. Red Sobota.

Nedelja, 12. marca, ob 15: »Slaba veste. Izven.— Ob 18: »Matura«. Izven. Cene od 24 lir navzdol veljajo za obe predstavi.

Operno gledališče

Petek, 10. marca: Zaprto.

Sobota, 11. marca, ob 18: »Zemlja smehljaja«. Opereta. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

Nedelja, 12. marca, ob 14.30 »Princeska in zrna«. Mladinska opereta. Cene od 28 lir navzdol. — Ob 18: »Melodijska arca«.

Frančiškanski oder

Nedelja, 12. novembra, ob 16: »V Indijo Koromandijo«. Mladinska predstava. Cene: 10, 8, 6, 5, 4, 2 lire.

Za razvedrilo duha, za prijetne urice tihega branja, za zgodovinske dokaze o Indijancih, bodo poskrbeli Mejas. Sijajno knjigo je v originalu pisatelj Gagern, na slovensko pa je presadil celoten tekst dr. Joža Glonar. Slovenski prevod bo jedrat, učinkovit, kar jamči že prevajalčevo ime. — Originalno besedilo bodo krasile številne in posrečeno izbrane slike, kar bo dalo Mejašem še posebno vrednost!

Vsakdanja Ljubljana no kronistovih zapiskih

Imel je veliko smolo

Okno Pezdirjevega bufeta v Gradišču ni zavarovano z roletom, marveč je prosto. V izložbi so bile razstavljene velike in male steklenice, ki so predstavljale reklamo raznih finih vin in drugih krepčilnih tekočin. Po noči v nedeljo pa je neznan zlikovec udaril po okenski šipi, napravil precejšnje luknjico in pobral vse steklenice. Jadrno je nato odprl v temo, vselej se dobre pijače. Toda! Joj, prejmemo! V steklenicah je bila sama voda...

Marmontov brest - orjak - prežagan

Kljub slabemu vremenu, zlasti snežnemu meteuju so delavci na Putrihovem svetu ob Dolenjski cesti vztrajno razžagovali debeli Marmontov brest. V terek je bilo najdebelejšje deblo odžagano na 6 m dolgi

1805. leta je umrl v Ljubljani Blaž Kumerdej, organizator našega ljudskega šolstva.

1821. leta je izbruhnil v Aleksandriji v Piemontu karbonarski upor, ki so ga pa avstrijske čete naglo zatrle.

nekaj sprememb v zasedbi vlog. Najbolj vidna je bila vloga Mimi, ki jo je to pot prevzela V. Heybalova. Mimi spada v vrsto vlog, ki so izraznim zmožnostim Heybalove kar najbolj prikladne; v njej je močno poudarjena čustvena stran, ki nima med vsemi možnimi skrajnostmi: Mimi zapovrstjo doživlja ljubezen, razočaranje, trpko odpoved, hipoma vzvalovi v njej upanje, počene se v njej nedosegljive višine, trenutek nato pade v smrtno zapuščenoost. Vse te odtene je Heybalova v teku svoje igre podživljala s tako verno resničnostjo, da poslušalec skoraj ni ločil resnice od igre. Višek je dosegla v tretjem dejanju. — Vloga Musette je odigrala in odpla Mlejnikova. Pela je dobro, igralsko se pa v tej novi vlogi še ni povsem razvila. V drugem dejanju, kjer je njena vloga najbolj v ospredje postavljena, se je lik Musette nekam prebledel odražal od ostalega okolja. Po večkratnih nastopih bo Mlejnikova ta nedostatek gotovo izboljšala. — To predstavo je dirigiral dr. Švara. Čeprav je težko vtisniti predstavi, ki jo je kdo drugi do podrobnosti naštudiral, svoj osebnosti pečat, vendar je dr. Švara svojo vlogo dobro rešil. Drugo dejanje, za eksaktno izvedbo tudi kar se da težko uprizorljivo, je bilo sicer nekam zrahljano, v celotni izvedbi se to ni preveč lozilo. Ker so tudi ostali sodelujoči (Lipušek, Janko, Dolničar, Lupša, Zupan in Gašperšič) nudili najboljše, kar zmorejo, je bila to v zadnjem času ena najboljših in najbolj plastično podanih predstav. M. T.

Razno iz Opere

Tudi Puccinijeva opera »La Boheme« je pri zadnji predstavi dosegla

Knjižna tombola

Vsi, ki boste zadeli dvojico (dve številki v eni vrsti), boste za 10 lir prejeli pet knjig, ki bi na knjižnem trgu veljale najmanj 600 lir. Jurčič, Gregorič, Dular, Slapšak, Velikonja... Izbrani umetniki vam bodo darovali svoje misli in umetnine. In vse za 10 lir! Ali naj še kaj pripomnimo?

Za Zimsko pomoč

Iz pisarne odbora za »Zimsko pomoč« smo prejeli: Gospod Gliba Viktor, stotnik Slov. Domobranstva je daroval od svojih zaostalih prejemkov 1500 lir za Zimsko pomoč. — V počastitev spomina pokojnega ing. Antona Klinaarja je njegova soproga darovala 500 lir za Zimsko pomoč.

Vsak zaveden Slovenec bo podpisal vsenarodno protikomunistično spomenico!

Veliki sinfonični koncert Zveze godbenikov bo dirigiral podpolkovnik Ferdo Herzig, absolvent praškega konservatorija leta 1912. Po absolviranju glasbenih študijah je bil po eno sezono gledališki dirigent v Ljubljani, Pragi in Budimpešti, kjer ga je zatekla svetovna vojna. Po dovršeni vojaški službi je organiziral v Mariboru vojaško godbo, ki je bila na najboljšem glasu in izvedel z njo tako v Mariboru kakor tudi v Ljubljani vrsto sinfoničnih koncertov. Iz Maribora je šel h godbi kraljeve garde, od tam pa v razna druga mesta. Nazadnje je bil vojaški kapelnik v Ljubljani. Povsod, kjer je služboval, je izpopolnil svoj orkester in ga postavil na tako višino, da je izvajal s njim tudi sinfonična dela. Posebno plodonosno je bilo njegovo delo v Skopju, kjer je na različnih sinfoničnih koncertih izvajal tudi marsikatero delo slovenskih kompozitov. Kot dirigent uživa g. Herzig velik sloves, zato smo prepričani, da bo veliki sinfonični koncert pod njegovim umetniškim vodstvom sijajno uspel. Izvajal bo Sibeliusovo sinfonično sliko »Finlandija« z orkestrom bo spremljal tri škerjantove samospeve, ki jih bo pela primadona gđ. Valerija Heybalova ter violinski solo v Bruchovem violinskem koncertu, ki ga bo igrala Jelka Staniševa. V drugem delu pa bo izvajal Debussyjevo malo suite in veliko Wagnerjevo predigro k operi »Mojstri pevec Norinberške«. Kakor rečeno privedi ta koncert Zveza godbenikov v Ljubljani na korist Zimske pomoči, vršil se bo v ponedeljek, 13. marca, ob 19 v veliki unonški dvorani. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

Produkcija Slogine operne šole, ki bi morala biti že minulo soboto in je odpadla zaradi boleznj gojenke, bo v soboto, 11. marca, ob 15 v šolski glasbeni dvorani v Pražakovi ulici. Na sporedu so nastopi posameznikov kakor tudi dueti in tereti raznih oper, ki jih bodo vse izvajali gojenci Slogine operne šole in pevskega oddelka pod vodstvom operne in koncertne pevke gospe Pavle Lovšetove. Sporedi so dobe v šolski pisarni v Pražakovi ulici.

Sedaj delavci najtežji hľad skušajo spraviti na primeren prostor, od koder ga bodo naložili na voz in odpeljali na tovarni kolodvor, od tam pa v Milan. Cena brestovine je kaj različna. Je od 3000 lir naprej za kubični meter, to po kakovosti in fimoč lesa. — V sredo so šteli letnice, natančno jih niso mogli ugotoviti, prav zares pa so jih našli nad 170 na najdebelejši rogovili. Brest je torej star najmanj toliko in ga Marmont ni vsadil. V četrtek so najdebelejši hľad, njegovo težo cenijo na 15 ton, naložili na voz. V petek pa ga bodo spravili na vagon.

Kradli so vence z grobov

Zalostna, resnična zgodba. Štirje frkolini so se letos 21. januarja organizirali za krajo svežih vencev z grobov na pokopališču pri Sv. Križu. Odneli so 28 svežih vencev v vrednosti 7000 lir. Dva fantiča te družbe pa sta že poprej odnesla tudi več vencev v vrednosti 5000 lir. Vence so prodali nekemu cvetličarju. Fantiči so se pred sodniki malega senata na vse načine izgovarjali. Ko so jih prijeli, so se najprej zatekli k izgovoru, da so pobrali s smetišča na pokopališču stare obode vencev. To ni držalo. Izkazalo se je, da je v sedemdesetih letih po obodih starih vencev primerno veliko povpraševanje in da jih več ne mečejo na smetišče. Naposled so dečki priznali, da so res odnesli veliko številno vencev z grobov pokojnih in jih prodali. Trije teh nezbožljivcev so bili obsojeni vsak na 2 meseca strogega zapora, četrtemu pa sodniki še niso prisodili zaporne kazni, pač pa ga strogo posvarili in postavili pod nadzorstvo.

Nesreča

Na Šmartinski cesti je v sredo popoldne avtomobil povozil 41-letnega delavca Alojzija Možina, stanujočega v Predovičevi ulici št. 16 na Selu in zaposlenega v kemični tovarni. Avto mu je zdrobil desno nogo. Možina je bil z rečevalnim avtom prepeljan v splošno bolnišnico.

Slovenski Rdeči križ poroča

Zahvala: Slovenskemu Rdečemu križu so darovali: g. Hribar Svetozar 5000 lir, tvrdka Potnik in drug 220 lir, nameste venca na grob blagopok. g. Lapajne Stefanija, g. dr. Merljak Bolena 200 lir, v počastitev spomina blagopok. podpolkovnika Jerčnika Antona, Mr. Ph. R. Sušnik 200 lir, nameste evetja na krsto blagopok. g. majorja Zagarsanaval. — Vsem darovalcem priročna hvala!

Nova knjiga »Slovenčeve knjižnice«

Malot: »BREZ DOMA« je izšla. Krasna knjiga, ki je v dveh delih, bo navdušila vsakogar. Knjigo dobite v vseh knjižarnah in trafikah.

Dnevne novice

Stolnica. Danes, v petek, 10. marca zvečer bo v stolnici sv. Nikolaja tretja postna pridiga prevziševnega gospoda škofa dr. Gregorija Rožmana; ob 6. bo sv. križev pot s petjem, ob 7. pridiga, nato litanije z blagoslovom. — Vse klopi na moški (listni) strani cerkve so samo za moške. Gospe in gospodične prav vljudno prosimo, da teh klopi ne zasedajo.

Slemencl. Sv. Gregor vas vabil v nedeljo, 12. t. m., je god našega farnega patrona — farni praznik. Ni nam mogoče, da bi ta dan po lepi, stari navadi prasnivali s celodnevniim deženjem presv. R. T., ki bo ta dan pri Sv. Gregorju. Pa vendar skušajmo biti ta dan v duhu v domači farni cerkvi! V ta namen bomo imeli to nedeljo v Slemenčevom domu — v kapeli — Poljanška 6 ob 9 av. mašo s deženjem presv. R. T., ob 15 pa bo popoldanska pobožnost. Ker smo na tan dan vedno vsi pristopali k svetim zakramentom, to lepo navado opravimo tudi letos s skupnim uv. obhajilom v stolnici, kjer bo ob 7 av. maša pri oltarju Marije Pomagaj za blagor in varstvo naših domačih. Obvestite vse Slemence in pridite k pobožnosti, katera naj ta dan sbera pred Marijo in pred presv. R. T. vse, ki bi ta dan radi hite! za glasom in vabilom sv. nov pri Sv. Gregorju!

Gospode katehete ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol, kjer je reden ponk, prosil za urnike in sporočila, kje se pouk vrši nadzornik za verouk.

INSTRUKCIJE ZA SOLO!!! NOVI TRG 2.

Ni prazno misliti na svoje sorodnike, prijatelje in znance in jim izkazati svojo ljubezen ob njihovih godovih s primernim spominom. Saj to je še edino veselje, ki nas danes vedri. Zato počakajte z izbiro darila za Jožete in Jožice vsaj do ponedeljka. Nudili ga vam bomo mi!

Oliški fantje, eno najlepših del svetovne literature, roman štirih bratov, pravih fantov od fare, to krasno delo slavnega norveškega pisatelja Olofa Duuna dobite v vseh knjižarnah 48 lir.

Na javni dražbi so bodo prodali 15. marca ob 9 v Cukrarni, Poljanski nasip 40, razni zarubljeni predmeti, med drugim tudi en tovarni voz z gumljiastimi kolesi, nosilnost 3000 kg. Interesenti so vabljani.

Novi strojeplani tečaj pričenja 14. 15. in 16. marca. Vpisovanje dnevno. — Informacije, prospekti: »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

V knjižnici »Pozor« — struple je tudi seznam knjig, ki so na indeksu. Dohli so v Mladinski založbi (Stari trg 30), v Ljudski in Mohorjevi knjižarni, pri Sfilkoju, v Novi založbi, v Slovenčevi podružnici in večjih trafikah. Cena 1 lira.

Glasbena akademija in Srednja glasbena šola priredita v petek, 10. t. m., ob 17.30 II. javno produkcijo svojih gojencev. Na sporedu so pevske, klavirske in violinske točke. Prodaja programov av vrši v knjižarni Glasbene Matice in pred nastopom pri večerni blagajni. Cena programov je 6 in 3 lira.

OPRAVILO IN POPRAVEK

Ko se je v naglici sestavljalo obvestilo o nenadni smrti 78 letne gospe Franciše Svigelj roj. Rozman, posestnice na Bregu št. 11, je bila pri strojeplisnem prepisovanju za tisk zaradi skrajno neljubne pomote spregledana in potem v dnevniku »Slovenec« z dne 9. t. m. med imenoma navedenimi žalujoci ostalimi izpuščena navedba imena pokojnične sinah gospe Ivanke roj. Turšič, soproge gospoda Frankota Svigelja, posestnika in trgovca z lesom na Bregu št. 11.

Včerajšnja osmrtnica se s tem popravlja in dopolnjuje.

Vse one, ki so odšli preteklo nedeljo brez vstopnic, opozarjamo, da bomo mladinsko predstavo »V Indijo Koromandijo« ponovili v nedeljo ob 16 v frančiškanski dvorani. Predprodaja vstopnic bo to pot v soboto od 10—12 in 17—19 pri blagajni frančiškanske dvorane.

Tvrška Iv. Schumi, trgovina s kurivom, obvešča p. n. potrošnike kuriva, da bo prijave za nakazilo premoaga in drv oddajala in izpolnjene sprejemala v Frančiškanski ulici 19 v pritličju dvoriščne stavbe in v skladiščni pisarni na Dolenjski cesti ob delavnih dopoldne in popoldne, v nedeljo samo popoldne v običajnih poslovnih urah v uradno določenem roku, istočasno sporoča p. n. strankam, da bo zaradi oddaljenosti skladišča dostavljala vasko dodeljeno množino kuriva na željo stranke na dom.

Oddajniška skupina »Jadranske primorje«

RADIO LJUBLJANA
Dnevni spored za 10. marec:
7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutrzanji pozdrav; vmes: 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 9.10 Koročnica, pregled sporeda v nemščini in slovenščini, koročnica — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Koncert za odih — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vsakemu nekaj — 17 Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda — 17.15 Glasba ob večerni uri — 18.45 Iz našega leposlovja, Alojzij Gradnik: Pesni o Maji — 19 Samospevo pojeta sopranistka Erna Krlo in baritonist Boris Popov — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.45 Za Zimsko pomoč govori dr. Fran Lukan, predsednik Prosvetne zveze — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Prenos iz ljubljanske Opere Puccinijeva opera »La Boheme«; v odmoru: 22 Poročila v nemščini.

KULTURNI OBZORNIK

Tretja produkcija Glasbene Matice

Te produkcije smo bili veseli kot malokatero druge. To zlasti zato, ker je pokazala izključno slovensko tvornost na polju mladinske klavirske glasbe. Površno orientirana učna moč bi pri snovanju takega sporeda odmahnila z roko: saj nimamo domače klavirske literature (kar bi lahko prenesli tudi na druge glasbene panoge)! Za poučenega bi ta trditve pomenila: ne ljubi se mi je poiskati! Da imamo Slovenci katere koli glasbene literature če že ne v izobilju, pa vsaj v študijske svrhe in lepem številu na razpolago, to nam je na tej produkciji dokazala za mladinsko klavirsko literaturo gđ. Zorka Bradačeva, katere učenci so produkcijo izvedli. Podoben dokaz bi se posrečil, čeprav v ostalih panogah verjetno ne v tolikem številu, tudi na polju klavirske produkcije za naprednejše in celo že za zrele učence, pa tudi na polju samospesov in nekaterih solističnih instrumentov; samo z neko mero ljubezni bi bilo treba preiskati domačo literaturo. — Da se povrnemo k stvarici: na sporedu je bilo 18 avtorjev; pritegnjeni so bili gotovo vsi dosegljivi ali vsaj praktično porabno skladatelji. Nastopilo je 21 gojencev in gojenk, ozir. zaradi boleznj 20; nekateri so se celo dvakrat pokazali za klavirjem. Vseh izvajanih točk je bilo

67 (štejem tudi izpadle točke), od teh menda nobena ni bila dvakrat izvajana. Večjeje števila avtorjev, izvajalcev in skladb skoraj ni več mogoče prikazati na eni sami produkciji. V podrobno oceno se pri tolikem številu nastopajočih skoraj ni mogoče spuščati. Omenim samo, da so nastopili prav najmlajši iz prvega razreda pripravnice, pa tja do naprednejših iz prvega razreda srednje šole. Slednji so pokazali že lepo stopnjo muzikalnosti in dovršenega podajanja; pa tudi ostali so svojo nalogo po očitvidno dobri pripravili lepo rešili. Pri najmlajših sicer majhna roka včasih ne zmore velikega intervala, včasih tudi kak ton uide iz spomina, pa kdo bi jim to zameril? Pri otroku smo skoraj bolj veseli ljubke neokretnosti v nastopu kot prezgodnje dozorelosti.

Od izvajanih skladb bodo komu te bolj ugajale, komu druge, kakor je pač usmerjen. Veseli smo, da smo mogli slišati skladbe raznih slogov in smeri, pa tudi razne vrednosti. Poslušalec jih lahko med seboj primerja in jih po svojem okusu vrednoti. Gđ. Bradačeva, ki je ta nastop spretno pripravila, pa tudi šoli, ki ga je omogočila, so bili poslušalci od srca hvaležni. M. T.

Razno iz Opere

Tudi Puccinijeva opera »La Boheme« je pri zadnji predstavi dosegla

